

VARIANTA A 18.6.2012

1. Je dána soustava lineárních rovnic $Ax = b$, kde

$$A = \begin{bmatrix} -2 & 1 & p \\ 1 & 3 & 1 \\ -1 & p & 2 \end{bmatrix}, \quad b = \begin{bmatrix} 4 \\ -4 \\ 1 \end{bmatrix}$$

- a) Určete všechny hodnoty parametru p , pro které je matice A ostře diagonálně dominantní (ODD). [5b]
- b) Co víme o konvergenci Jacobiho iterační metody pro soustavy s ODD maticí? Co víme o konvergenci Jacobiho metody pro soustavy, jejichž matice není ODD? [5b]
- c) Zvolte $p = 1$ a $x^{(0)} = (-1, 1, 4)^T$ a spočítejte $x^{(1)}$ pomocí Jacobiho metody. [7b]
- d) Bude pro volbu $p = 1$ a $x^{(0)} = (-1, 1, 4)^T$ Jacobiho metoda konvergovat k přesnému řešení? Odpověď odůvodněte. [8b]

2. Je dána soustava nelineárních rovnic

$$\begin{aligned} x^2 + 4y^2 &= 4 \\ x^2 - y &= 2 \end{aligned}$$

- a) Určete graficky přibližnou polohu kořenů soustavy. [4b]
- b) Odvoďte vztahy pro řešení soustavy dvou nelineárních rovnic $f(x, y) = 0$, $g(x, y) = 0$ Newtonovou metodou. [9b]
- c) Zvolte $x^{(0)} = (2, 1)^T$ a Newtonovou metodou spočítejte $x^{(1)}$. [12b]

3. Je dána Cauchyova úloha

$$y''' = \frac{x}{y' + 1} + \sqrt{y - 3}, \quad y(0) = 4, \quad y'(0) = -2, \quad y''(0) = 1$$

- a) Určete oblast, kde jsou splněny postačující podmínky existence a jednoznačnosti maximálního řešení této úlohy. [8b]
- b) Užitím Eulerovy metody s krokem $h = 0.1$ určete přibližnou hodnotu y a y' v bodě $x = 0.2$. [12b]
- c) Odhadněte, jak se teoreticky změní velikost chyby (s ohledem na řád metody), zmenšíme-li krok h na $h = 0.02$. [5b]

4. V oblasti $\Omega = \{[x, t] : x \in (0, 3), t > 0\}$ je dána smíšená úloha pro vlnovou rovnici

$$\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} = 4 \frac{\partial^2 u}{\partial x^2},$$

$$u(x, 0) = 0, \quad \frac{\partial u}{\partial t}(x, 0) = 1, \quad u(0, t) = 5t^2 + t, \quad u(3, t) = \sin t.$$

- a) Odvoďte explicitní schéma pro rovnici $\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} = c^2 \frac{\partial^2 u}{\partial x^2}$. [6b]
- b) Zvolte prostorový krok $h = 0.5$ a časový krok $\tau = 0.2$ a určete přibližnou hodnotu $u(0.5, 0.4)$ použitím explicitního schématu. Hodnoty v první časové vrstvě počítejte s chybou $O(\tau)$. [14b]
- c) Bude pro volbu $h = 0.5$ a $\tau = 0.2$ explicitní schéma stabilní? Odpověď odůvodněte. [5b]